

Siseministri määruse
„Välisriigi relvajõudude liikme ja tema ülalpeetava poolt riigipiiri
ületamisel esitatud dokumenti kantava Eestis viibimise aluse ja aja
märke vorm“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte ja eesmärk

Siseministri määrus „Välisriigi relvajõudude liikme ja tema ülalpeetava riigipiiri ületamisel esitatud dokumenti kantava Eestis viibimise aluse ja aja märke vorm“ eelnõu (edaspidi *eelnõu*) kehtestatakse kriisiolukorra ja riigikaitse seaduse (edaspidi *KORKS*) § 145 lõike 4 alusel. Kehtiv siseministri 11. jaanuari 2016. aasta määrus nr 1 „Välisriigi relvajõudude liikme ja tema ülalpeetava poolt riigipiiri ületamisel esitatud dokumenti kantava Eestis viibimise aluse ja aja märke vorm“ (edaspidi *kehtiv määrus*) on kehtestatud riigikaitse seaduse (edaspidi *RiKS*) § 36 lõike 4 alusel.

Määruse uuesti kehtestamise vajadus tuleneb KORKS §-de 250 ja 286 lõikest 1, mille järgi tunnistatakse kehtiva määruse volitusnorm 2026. aasta 1. oktoobril RiKS-is kehtetuks. Samasisuline volitusnorm on sätestatud KORKS § 145 lõikes 4. Haldusmenetluse seaduse § 93 lõike 1 kohaselt kehtib määrus kuni volitusnormi kehtetuks tunnistamiseni.

Eelnõuga ei nähta muudetavas siseministri määruses ette sisulisi muudatusi.

Välisriigi relvajõudude liikme ja tema ülalpeetava riigipiiri ületamisel esitatud dokumenti kannab Politsei- ja Piirivalveamet (edaspidi *PPA*) Eestis viibimise aluse ja aja eritempliga. Märges tehakse dokumenti KORKS §-des 146 ja 147 kehtestatud alustel antud loa kohaselt ning sellel märkel ei ole iseseisvat õiguslikku tähendust. Seetõttu ei ole tegemist Eestis viibimise alusega. PPA toimingul on eelkõige tõendav iseloom ning märges tagab, et dokumendi esitamisel on pädeval asutusel võimalik visuaalselt tuvastada isiku staatus ja riigis viibimise alus. Kui märges ei saa esitatud dokumenti kanda riigipiiri ületamisel, tehakse see hiljem esimesel võimalusel. Määrus puudutab eelkõige Schengeni viisaruumis liikuvaid või lühikese etteteatamisajaga Eestisse saabunud välisriigi relvajõudude liikmeid.

1.2. Eelnõu ettevalmistajad

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud ning eelnõu juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Siseministeeriumi piirivalve- ja rändeosakonna õigusnõunik (info@siseministeerium.ee).

Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Luisa Keelelahenduste eesti keele vanemtoimetaja Tiina Alekõrs (tiina@luisa.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu on seotud kriisiolukorra ja riigikaitse seadusega (RT I, 30.06.2026, 1).

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõu, Euroopa Liidu õiguse rakendamise ega

Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kolmest paragrahvist.

Eelnõu §-ga 1 sätestatakse, millised andmed kannab PPA Eestis viibimise aluse ja aja kohta dokumenti, mille välisriigi relvajõudude liige ja tema ülalpeetav esitavad riigipiiri ületamisel või esimesel võimalusel. Eestis viibimise aja ja aluse andmed võidakse kanda kas relvajõudude liikme ja tema ülalpeetava reisidokumenti või relvajõudude liikme esitatud liikumiskorraldusele (edaspidi *dokument*).

Andmed viibimisaja ja -aluse kohta kantakse dokumenti eritempli jälgendina, mida täiendatakse käsikirjaliselt. Eritempli jälgend sisaldab Eesti Vabariigi kolmetähelist lühendit, Eesti Vabariigi territooriumil viibimise loa väljastaja koodi, templi identifitseerimisnumbrit, Eesti Vabariigis viibimise loa lõppemise kuupäeva ja viibimise kordsust. Käsitsi märgitakse dokumenti Eesti Vabariigi territooriumil viibimise loa väljastaja vastava haldusakti andmise kuupäev, aasta ja selle number.

KORKS §-des 146 ja 147 sätestatud alustel väljastab välisriigi relvajõudude liikme Eesti territooriumil viibimise loa Riigikogu, Vabariigi Valitsus või riigikaitse korraldamise valdkonna eest vastutav minister. Välisriigi relvajõudude liikme Eesti Vabariiki saabumise luba võib olla antud kas ühe- või mitmekordseks piiriületuseks. Loa pikendamisel või uue loa andmisel kannab PPA dokumenti uue märke. Seda ei tehta juhul, kui välisriigi relvajõudude eesmärk on osaleda rahvusvahelisel sõjalisel operatsioonil või see ei ole võimalik praktilistel põhjustel (KORKS § 145 lõige 3).

Eelnõu §-ga 2 sätestatakse välisriigi relvajõudude liikme ja tema ülalpeetava poolt riigipiiri ületamisel esitatud dokumenti kantava Eestis viibimise aluse ja aja märke vorm. Eestis viibimise alus ja aeg märgitakse dokumenti eritempliga, mille jälgend on esitatud määruse lisas. Eritemplis kasutatakse musta ja punast tinti. Käsitsi tehakse märked veekindla musta tindiga.

Eksliku kande korral on paranduste tegemine dokumendis keelatud. Sel juhul tuleb templi jälgend tühistada ja vajaduse korral kanda dokumenti uus jälgend.

Eelnõu §-ga 3 sätestatakse määruse jõustumise aeg. Määruse jõustumise aeg on seotud KORKS § 286 lõike 1 alusel KORKS-i jõustumisega. Määrus jõustub 1. oktoobril 2026. a.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega ega selle ülevõtmisega.

4. Määruse mõjud

Määruse jõustumisel ei ole ette näha täiendavat mõju riigiasutustele ega füüsilistele ja juriidilistele isikutele.

Määruse tõttu ei muutu halduskoormus, kuna eelnõuga ei nähta ette määruse sisulist muutmist.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne kulusid ega tulusid, sest seniste eritemplite kasutamine jätkub ja PPA-le lisakohustusi ei teki.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. oktoobril 2026. aastal. Määruse jõustumine on seotud volitusnormi aluseks oleva õigusakti ehk KORKS-i jõustumisega. KORKS jõustub 2026. aasta 1. oktoobril.

7. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu koostöölastamiseks Kaitseministeeriumile ja Välisministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Politsei- ja Piirivalveametile.